

Manglende pl-regulering af grundtilskud for almene gymnasier, erhvervsskolerne samt VUC

Hovedkonklusioner

- Manglende pris- og lønregulering (pl-regulering) af grundtilskuddene, herunder også udkanttilskuddene og regionalt undervisningstilskud, (herefter omtalt som udkanttilskuddene) til institutioner for almengymnasiale uddannelser (IAU), institutioner for erhvervsrettede uddannelser (IEU) samt institutioner for almene voksenuddannelser (IAV) har betydet, at de almene gymnasier, erhvervsskolerne og VUC'erne akkumuleret har haft knap 240 mio. kr. mindre at drive uddannelse for de seneste fem år.
- En 2021-pl regulering af grundtilskuddene mv. til de almene gymnasier, erhvervsskolerne og VUC'erne ville betyde en opjustering på knap 9 mio. kr. som institutionerne ville kunne drive uddannelser for.
- Særligt en manglende pl-regulering af geografisk grundtilskud og udkanttilskuddene findes uforståeligt, da etableringen af disse forekom ved en udgiftsneutral selvfinansiering via takstreduktion til de ordinære uddannelser.
- pl-reguleringen har til formål at modsvare de prisstigninger, der er på varer og lønninger, hvormed en manglende pl-regulering kan sidestilles med en årlig besparelse, der årligt akkumuleres.
- Hvis man retter blikket mod andre uddannelsesinstitutioner, finder man at FGU-institutionernes og universiteternes grundtilskud opjusteres ift. hhv. forbrugerprisindekset og den generelle pl-regulering.
- En manglende pl-regulering af grundtilskuddene har størst betydning for de små institutioner (målt i årselever), da deres aktivitetsafhængige tilskud udgør relativt mere af det samlede statstilskud sammenlignet med større institutioner. En pl-regulering af grundtilskuddene, herunder udkanttilskuddene, kan derfor imødekomme et politisk ønske om understøttelse af små institutioner i udkantsområder i Danmark.
- Et fremtidigt bevillingssystem, hvor grundtilskud udgør relativt mere end de nuværende 5-7 pct. af det samlede statstilskud, findes at være uhensigtsmæssig, hvis grundtilskuddene og udkanttilskuddene fremadrettet ikke bliver omfattet af en årlig pl-regulering.

Baggrund

Denne analyse har til formål at give et overblik over de indirekte økonomiske besparelser, der følger af den manglende pl-regulering af grundtilskud på gymnasier, erhvervsuddannelser og VUC.

Analyse, der er uarbejdet i samarbejde med Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Gymnasier, Danske HF og VUC samt Danske SOSU-skoler

Grundtilskud mv.

På ungdomsuddannelsesområdet udgør de aktivitetsuafhængige tilskud overordnet set 5-7 pct. af det samlede statstilskud, hvormed de resterende ca. 95 pct. af det samlede statstilskud er aktivitetsafhængigt og følger det objektive mål årselever eller andre tilsvarende mål.

For institutionerne findes der en bred vifte af grundtilskud, hvilket bliver udløst alt efter institutionens udbud. For at forsimple denne analyse vil vi have fokus på følgende:

Institutioner for almengymnasiale uddannelser:

- *Grundtilskuddet, der dækker over¹:*
 - *Basisgrundtilskud*
 - *Geografisk grundtilskud*
 - *Uddannelsestypetilskud 1*
 - *Uddannelsestypetilskud 2*
- Udkantstilskud

Institutioner for erhvervsrettede uddannelser

- *Grundtilskuddet, der dækker over²:*
 - *Basisgrundtilskud*
 - *Geografisk grundtilskud*
 - *Lokalskoletillæg*
 - *Byskoletillæg*
 - *Kombinationsskoletillæg*
- Grundtilskud til kostafdelinger på IEU
- Grundtilskud til skolepraktik
- Udkantstilskud

Institutioner for almene voksenuddannelser

- *Grundtilskuddet, der dækker over³:*
 - *Basisgrundtilskud*
 - *Geografisk grundtilskud*
 - *Uddannelsestilskud*
 - *Arealtilskud*
 - *Ø-tilskud*
 - *DOP-tilskud*
- Regionalt undervisningstilskud⁴

¹ For uddybning af disse grundtilskud henvises der til §20.48.02 i finanslovsforslaget 2021

² For uddybning af disse grundtilskud henvises der til §20.38.02 i finanslovsforslaget 2021

³ For uddybning af disse grundtilskud henvises der til §20.78.02 i finanslovsforslaget 2021

⁴ Det regionale undervisningstilskud ydes til VUC'erne og svarer til udkantstilskuddet, da dets formål er at der kan opretholdes et varieret uddannelsesudbud i tyndere befolkede egne af landet

Analyse, der er uarbejdet i samarbejde med Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Gymnasier, Danske HF og VUC samt Danske SOSU-skoler

Uddybende om geografisk grundtilskud og udkantstilskud

Som følge af politiske prioriteringer er der med tiden først blevet etableret udkantstilskud og senere geografisk grundtilskud, dog har finansieringen af disse været selvfinansieret af uddannelsessektoren ved at reducere taxametrene til uddannelserne. Taxametrene har både før og efter etableringen været omfattet af pl-regulering, hvormed det kan undre, at geografisk grundtilskud og udkantstilskud ikke bliver pl-reguleret.

Ved oprettelsen af geografisk grundtilskud i finansloven 2016 fremgik det af orienteringsbrevet til de omfattede institutionstyper⁵, at omlægningen til geografisk grundtilskud var udgiftsneutral, hvilket forekom ved en reducere af alle taksterne til uddannelserne. En udgiftsneutral udmøntning af et tiltag som dette bør hverken øge omkostningerne, eller reducere bevillingen, som er resultatet af den manglende pl-regulering.

Understøttelse af mindre institutioner og institutioner i udkanten

Grundtilskud anvendes til at tilgodese små institutioner, da deres aktivitetsafhængige statstilskud udgør relativt mere af deres samlede statstilskud end for større institutioner. En manglende pl-regulering af disse aktivitetsafhængige statstilskud rammer derfor små institutioner hårdest og kan true målsætningen om et fortsat bredt geografisk uddannelsesudbud.

Indirekte økonomiske besparelser som følge af manglende pl-regulering

En gentagende manglende pl-regulering af grundtilskuddene mv. har haft store økonomiske konsekvenser for almene gymnasier, erhvervsskolerne samt VUC'erne. I perioden 2017 til 2021 har institutionerne som følge heraf haft knap 240 mio. kr. mindre at drive uddannelse for sammenlignet med 2016.

Det er særligt de mindre institutioner (målt i årselever), der er særlig hårdt ramt af dette, da deres grundtilskud udgør relativt mere af deres samlede statstilskud.

Figur 1 viser de akkumuleret økonomiske konsekvenser, der følger af en manglende pl-regulering af grundtilskuddene mv. de seneste fem år for de almene gymnasier, erhvervsuddannelserne og VUC'erne. Status quo i beregningen er 2016, trods det at en manglende pl-regulering har fundet sted de foregående år

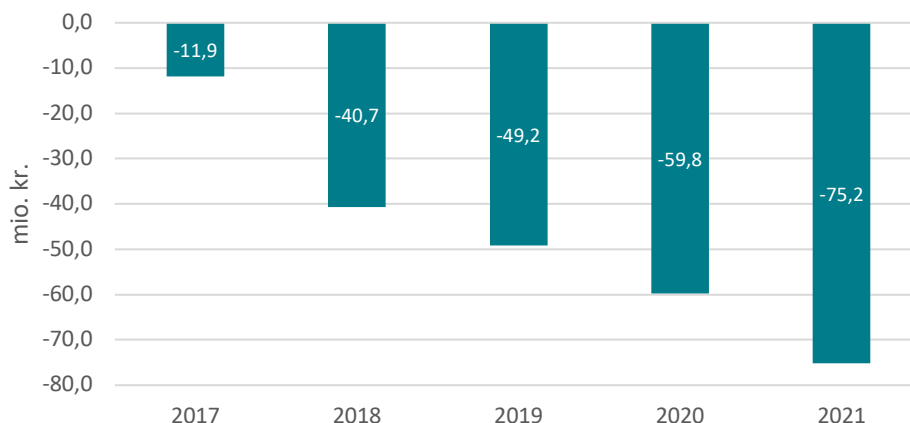
En pl-regulering⁶ af grundtilskuddene mv. ville betyde at de almene gymnasier, erhvervsuddannelserne og VUC'erne ville have knap 9 mio. kr. mere at drive uddannelse for, hvilket særligt ville tilgodese de mindre institutioner og institutioner i udkants Danmark.

⁵ *Orienteringsbrevene for almengymnasiale, erhvervs-gymnasiale og erhvervsrettede uddannelser 2016*

⁶ Pl-reguleringen fra 2020 til 2021 er på 0,8 pct.

Analyse, der er uarbejdet i samarbejde med Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Gymnasier, Danske HF og VUC samt Danske SOSU-skoler

Figur 1: Akkumuleret besparelse ved manglende pl-regulering af grundtilskuddet mv. for de almene gymnasier, erhvervsrettede uddannelser samt voksenuddannelsescentrene



Kilde: FL17 til FFL21, de dertilhørende orienteringsbreve samt egne beregninger

Perspektiver til andre sektorer

- FGU-intuitionerne: Som det fremgår af orienteringsbrevet for finanslovsforslaget 2021 for institutioner for forberedende grunduddannelse (FGU) bliver grundtilskuddet opregnet med forbrugerprisindekset. FGU-intuitionerne er derfor de eneste ungdomsuddannelsesinstitutioner, hvor grundtilskuddet bliver pl-reguleret.
- Universiteterne: Hvis man retter blikket mod Uddannelses- og Forskningsministeriets område, §19 i finansloven, findes det, at grundtilskuddet til universiteterne bliver opregnet med den generelle pl-regulering.

Om data

Data, der er blevet anvendt til denne analyse, stammer fra finanslovene 2017 til og med finanslovsforslaget 2021 samt Børne- og Undervisningsministeriets orienteringsbreve for erhvervsrettede uddannelser, almengymnasiale uddannelser samt forberedende grunduddannelser.